

Thury Zoltán:
A SZOMORÚ KIRÁLY

Nagyon messze innen, ahol a nap esténként belemerül a tengerbe, élt egyszer egy öreg, szomorú király. Az országa olyan nagy volt, hogy hét nap és hét éjszaka kellett utazni, amíg végét érte az ember.

A hegyekben arany, ezüst, még gyémánt is, a rónákon ringó, nehézfejű búza, minden kalászban egy-egy fehér cipóra való mag, gazdagság, meglegedés. De ez mind nem használt, ebben a nagy országban mégis a király volt a legszomorúbb ember. Nem is csoda, hét szép nagy fiát veszítette el a csatában s ezt soha se tudta elfelejteni.

A király szomorúsága aztán olyan volt, mintha egy nagy fekete fátyolt terítettek volna az országra. Minden ember megérezte a király nagy bánatát, mert nagyon szerették. Lassankint a mezőkről kihalt a víg nóta, pedig nem jól megy a munka ének nélkül, szomorúan pengett a kasza s lecsüggedt fejjel jártak az emberek az utcán. Mindenki azon törte a fejét, hogy hogyan lehetne fölvidítani a királyt.

Lakott az országban egy nagyon jókedvű ember. Ha valahol nagy ebéd, keresztelő vagy lakodalom volt, ő volt az első vendég, mert olyan jókedvű volt, hogy aki csak ránézett, mindjárt elnevette magát. Hát még ha beszélni kezdett! Olyan kacagató történeteket tudott mesélni, hogy mikor bevégezte a mondanivalóját, jobbra-balra dültek el az emberek a nagy kacagásban. Sokan bíztatták ezt az embert, hogy menjen el az öreg királyhoz látogatóba, talán majd fel tudja vidítani. El is ment a királyhoz a jó kedvű ember, de hiába volt minden, nem vidult fel a király. A jókedvű ember szomorúan jött ki a házból s bizony most már nem nevetett senki, ha látta.

Messze országból jött egy bohókás ember, aki úgy nyávogott, mint a macska, úgy ugrált, mint a nyúl, mellé még pirosra, fehérre festette az arcát. Ha akarta, egyik fülétől a másikig nyúlt el a szája, csupa kacagás volt már csak rá is nézni. A király még csak nem is mosolyodott el, amikor látta s a híres bohókás ember szégyenkezve ment vissza a maga országába.

Okos emberek, nagy tudós urak próbálták megvigasztalni a királyt, egyik nagy szakállú bácsi a másiknak adta a kilincset, de semmire se mentek, mindig szomorúbb, szomorúbb lett a király, meg az egész ország.

Egyszer a király észrevette, hogy az egyik csizmája kilyukadt.

– Ejnye, ejnye! – csóválta a fejét –, ilyesmi még nem esett meg rajtam.

Szép, fényes, drága csizma volt, arany fonállal kivarrva, ezüst szegekkel kiverve. Bizony most már el kellett küldeni a csizmadiához. Behívta az egyik szolgáját, odaadta neki a szép, fényes csizmát s megparancsolta, hogy keressen valami jó mesterembert, aki ért a varráshoz aranyfonállal s a szegeléshez ezüst szegekkel. Magam sem tudom, hogy miért, de ez egy olyan nagy tudomány, hogy csak kevés csizmadia értett hozzá.

A szolga betarisznyált, vette a botját, vállára akasztotta a szép, fényes csizmákat, mint valami általvetőt s elindult egy igen okos csizmadiát keresni. Bekopogott minden házba, ahol csak csizmadia lakott, de csak nem találta meg az igazi mestert. Az emberek megkérdezték, hogy mi járatban van, de nem tudták útbaigazítani. Már vissza akart térni s megjelenteni a királynak, hogy nincs az országban egy aranycérnás, ezüstszegecses csizmadia se, mikor még benézett egy műhelybe s ott szerencsére megtalálta, akit keresett.

Egy öreg mester dolgozott a műhelyben. Hosszú, fehér szakálla leért az övéig s okos szeméből mindjárt láthatta az ember, hogy sokat tud. A lába előtt egy kis szőke leányka játszott s dalolgatott, olyan vígan csicseregve, mint egy kanárimadár. Olyan szép volt ez a gyermek, mint egy kis angyal. Szőke haj omlott le a vállára, szeme olyan tiszta kék volt, mint az ég, ha nincsen felleg rajta, az ajka piros, mint az eper s arcocskája fehér s puha, mint a bársony. Kis, kopott szoknyáját teleszedte porral, jól tartotta a bábuját ezzel a finom étellel. Mint egy kis mókus, úgy szaladgált egyik sarokból a másikba.

Mikor a király szolgája bement a csizmával, mindjárt az ölébe kapta a kis leányt s játszani kezdett vele. Ha a gazda nem figyelmeztette volna, bizony el is felejtí, hogy mi járatban van.

- No öcsém, hát mi jót hoztál? – kérdezte a csizmadia.
- A király csizmáját hoztam el öregapám, ha meg tudná tatarozni, jó volna.
- Hogyne tudnám, öcsém.
- De aranycérnával kell megvarrni s ezüst szeggel kell kiverni.
- Érték én ahhoz is, öcsém, hagyd csak itt.

Visszament a szolgál a királyhoz s elmondta neki a dolgot, hogy talált egy öreg csizmediát, akinek olyan szép kis unokája van, amilyent még soha életében nem látott. Hogyha szárnya volna, azt hinné, hogy valami kis angyalka szállott le az égből. Annyit beszélt a kis leányról, hogy a király is egészen kíváncsi lett reá. Már fel akart készülödni, hogy elmegy megnézni azt a kedves kis teremtest, amikor egyszer beállított az udvarba a kis leány. Hazavitte a csizmát aranycérnával szépen megvarrva, ezüstszeggel kiverve s kérdezte, hogy merre van a király?

A szolgák bevezették a királyhoz, ott aztán elmondta a mondanivalóját:

– Tisztelteti nagyapám a király urat s elküldte a csizmát. Száz forintot kell fizetni érte, de aztán jól is meg van ám csinálva, nem szakad el többet.

A király mosolyogva nézte maga előtt a kedves kis apróságot, kifizette a száz forintot, de nem engedte el mindjárt a kis leányt. A térdére vette, reszkető kezével megsimogatta szép szőke haját, mert kócos lett a hosszú út alatt. Olyan szeretettel nézegette ölében a kis leányt, mintha csak az övé lett volna. Arra gondolt, hogy milyen boldog az, akinek ilyen szép kis lányka telecsicssergi a házát.

De esteledett, a kis leány menni akart minden áron. Azt mondta, hogy nem messze a várostól vár reá a nagyapja. A király szomorúan búcsúzott el tőle, kis zsebét teletömte cukorral, süteménnyel s arra gondolt, hogy ha neki is volna egy ilyen kis unokája, ő is éppen olyan boldog volna, mint a csizmadia.

A kis leány már indult, de előbb nagy ügyyel-bajjal fölmászott egy székre, kis karjával átfogta a király nyakát s attól se ijedt meg, hogy összeszúrja finom arcát a király nagy bozontos szakállá.

– Király bácsi! – mondta s úgy csengett a hangja, amint beszélt, mint valami kis ezüst csengettyű – hajolj meg egy kicsit.

- Miért, kis leányom? – kérdezte a király.
- Szeretnék megcsókolni.

A király karja közé kapta a gyermeket, a kis leány pedig hangos, édes csókot cuppanzott a hatalmas nagy úr homlokára. Olyan volt ez az ártatlan gyermekcsók a szegény szomorú királynak, mintha ez a kis angyaljak egyszerre kiszívott volna a lelkéből minden

bánatot. Még szorosabban ölelte karjába a kis leányt, mosolygott s mikor a gyermek visszamosolygott reá, hangosan, jókedvűen elnevette magát.

Erre a nevetésre egyszerre megtelt a szoba emberekkel. Réges-régen nem halottak ilyen hangot a palotában. Éljeneztek, némelyek örömeükben a levegőbe dobálták a kalapjokat s kézről-kézre adták a kis leányt s úgy megszerették, hogy mindjárt meg akarták tenni hercegkisasszonynak, de ő visszakíváncozott a csizmadiához.

Az országban pedig kidobolták, hogy nem szomorú már a király, dal töltötte be újra a mezőket, vígabban locsogva folyt tovább a patak, furulyázott a szél s még a veréb is énekelni próbált, pedig szegény feje nem tud egyebet csak: csip, csirip, csip, csirip. A király és a csizmadia pedig egy tojáshéjban leúszik a Dunán, Tiszán, Szamoson s Pistáékhoz mennek vacsorára, hogyha ugyan már eddig meg nem haltak.